

עתונות

האדון הצעיר

(ראה שער)

בבית הלבו אשר ברחוב מוא"ה 56, תל-אביב, גברה ההמולה. הקירות הודעו על קצב מכונות הדפוס, אך העובדים בקומה כי לא הרגישו בכך. הם היו רגילים לרעד מתמיד זה, למוסיקה זו של העתון היומי, כל שהמלח רגיל להמולת הגלים.

בשעה מאוחרת זו של הלילה לא נותץ עובדים רבים. שני כתבים ישובו, ניסחו את הכתבות האחרונות — אסיפה של מפלגה, מסיבת עתונאים של מרכז-בעלי-מלאכה, תכתשות בקיבוץ. עורך-הלילה עבר על ידיעות האחרונות של רוטרס ויו. פי. סוכ' ניו-יורק-הידיעות הגדולות, ששיגרו מכל ארצות העולם את החודשות — נאום הספר של מנהיג סובייטי, הודעה של אייזנהואר, פטר רול בקוריאה. עורך-הלילה עבר עליהן ברפרוף, החליף מלה פה ומלה שם, תיקן את סימני הפיסוק, רשם על גליון שני את הכותרת.

למטה, בקומה א', סודרו בתוך הליוניטיים הגדולים הכתבות האחרונות בשורות של עופרת יצוקה. הסדרים לקטו את האירועים האחרונות לכותרת. עורך-הלילה צימד אורגן עמוד הראשון.

התהליך הגדול קרב לקצו. עוד מעט יזו העמודים טובנים, יילחץ עליהם החומר הידומה לקרטון רטוב, תוצק לתוכו המתכת וזהו האטמה הסופית. העגולה, שתוכנס לתוך המכונה המסתובבת, אחד מפלאי היטכניקה המודרנית: גליל יזר נכנס בצד אחד, העתונים המוכנים, מודפסים על שני צדיהם, ספורים בדייקנות, יצאו מן הצד השני, כי קצב של כמה אלפים לשעה.

הם יועמסו על מכניזם ואופניים; צבא של מחלקים ישיב אותם בתיבות-המכתבים, יזרוק אותם לתוך מרפסות, ידחוף אותם מתחת לדלתות. בעוד כמה שעות, כשיתעוררו משנתם, יקראו 30,000 אזרחים את הדגלון החדש של הארץ.

חדר בקומה ב. בחדר האחרון כי קומה ב' עוד דלק החשמל, שעה שהמגיה קרא, בקומה הראשונה, את ההגהות האחרונות. ליד שולחן כתיבה גדול, מול קיר ש' עליו תלויה סידרת תחריטים, ישב האדם הימנצה על המלאכה כולה, הקובע מה יקראו (ובמידה רבה, גם מה יחשבו) אותם 30,000* להחרת בבוקר. האיש: גרשום שוקן, העיר רך והבעל של הממלכה העתונאית הקרויה הארץ.

רבים האנשים שאינם אוהבים את שוקן, אך איש לא יאשים אותו בעצלנות. לעתים קרובות קרבה שעת חצות כשכבה האור בחדרו. שוקן עבר עד אז על מרבית החומר של העתון, תיקן ספרות ומשפטים במוסף הכלכלי, סימן פה ושם גם נקודות ופסיקים. הוא שוחח עם עורך-הלילה, העיר הערות לכתב התורן, רץ בגמר מלאכה וזיחזור הביתה — ברגל (אלא אם כן הכתב התורן הוא שמעון סאמט, בעל מכונת פרטית קטנה, המוביל אותו לרחוב הגלבוץ במכוניתו. אין פשר הדבר שגרשום שוקן שוכב לישון. שלושת ילדיו ואשתו, בת הברת-הכנסת שושנה פורטיץ, אחות אשתו של הבאסי התיאטרון האמרי יוסף מילוא), מן הסתם כבר ישנים. אולם שוקן קורא עד לאחר חצות ספרים על נושאים שונים ומגוונים, בעיקר בשטח ההיסטוריה, הסוציולוגיה והכלכלה.

הנוכחים מסכימים. למחרת היום, בן 9 ו-10 בבוקר, כבר נמצא שוקן במשרדו, שעודו ריק בשעה זו. סדר העבודה שלו עמוס; שורה ארוכה של אנשים הוזמנו לפגישות, לשמוע הצעות מפיו, או למסור לו הצעות משלהם על מאמרים וכתבות. כי 11:30 מתכנס חוג מצומצם — מזכיר המערכת ועוזרו, כתב המאמרים הראשיים, עורך המדור הכלכלי, סופר-הכנסת, עורך-הלילה. נשמעות הערות על גליון היום, אך למ עיקר השיחה מוקדש למאמר הראשי של גליון המחר.

איש אינו מעמיד פנים שזו ישיבה דימוקראטית, המקבלת החלטות ברוב דעות. לארץ יש בעל הבעל הוא העורך. לעורך יש דעה. דעתו קובעת. ציניקנים יאמרו: מן הסתם יש לכל הנוכחים בערך אותה דעה, כי אחת לא היו נוכחים. שוקן עצמו מכחיש זאת. אומר הוא: "לפעמים הם משכנעים אותי, לפעמים אני אותם. יש מקרים שאין לי דעה נוקשה. אם יש מישהו בעל דעות הזקת — אני מחתר. בפרינציפ, יש לי המלה האחרונה."

מוות מבעד לחלון. רחוב יפו, לפניו אוד הרחובות הסואנים ביותר בירושלים, הוא עתה שטח-הפקר הזוכה מדי פעם לתשומת לב פתאומית. הומת העיר העתיקה מובילה למצול דוד (הנראה ברקע) מאחורי הבתים הקטנים וההרוסים בצד שמאל (1). דורי בלוי, עולה יוגוסלביה בן 56, התקין לעצמו את אחת החנויות (2), עסק בה. משך שלשה חדשים, בצביעת רהיטים. השבוע, נכנס לאחת החנויות ההרוסות, הגובלת עם חנותו (3), נורה עליידי לגיונרים, שהבחינו בו מבעד לחלון אחורי, הפונה לעיר העתיקה. האמת במקום.

נתכבד בקבלת פנים דומה מצד הלגיונרים, הספיק להמלט עם פחד לבבו במקום כדורים.

כעבור שעתים, לאחר שדורי לא צעק עוד ופניו כבר הצהיבו, הגיע קצין אי"מ, ניצב מול החומה וביקש שירשו להוציא את ההרוג. מכונת מגן-דודאדום נכנסה לרחבה השוממה של שטח הפקר. קצין משטרה ושלשה שוטרים ישראלים התקדמו בלחית קצין האוי"מ אל מקום הרצח. הרגשתם לא היתה נעימה ביותר, כי חיייהם היו תלויים במצב רוחו של הקורפוראל חובש הכפייה האדומה שממולם. זה, ושלושת חייליו, ישבו על קצה החומה, סלטלו רגליהם באיור, והנו מהשינוי המעניין שנגרם בשעות שמירתם הארוכות והמשעממות.

דם כשכר דירה. בתוך חלונות, על מרפסות הרוסות ועל המדרכה, עמדו מאות אנשים, נשים וטף, חזו בגווית דורי בלוי, שהוצאה על אלונקה מתנדנדת, כשידו תלויה מן הצד. הוא היה הסקרנים שאכלסו את המדרכה צועדים צעד אחד קדימה, יורדים לכביש, היו סיכוייהם רבים, כי ימצאו עצמם במצבו של בלוי. הם לא נראו חוששים לאפשרות, אם ינקה את תינוקה כצעד וחצי משטח הפקר, העלול להיות שטח המוות בכל רגע. בקו ישר עם קנה רובהו של הלגיונר, שיחק ילד ציראקלי יחף.

הסקרנים, שחזו בהוצאת גופו של אחד מהם, התרגלו לסיכונים של הדרים בגבולות; הם דרים בצל המוות הפתאומי, המתונה במצב רוחו של חייל אויב, והמסתכם, במקרה הטוב ביותר, בתלונה שנידונה ליד שולחן ועדת שביתת הנשק המעורבת. היה זה המתיר האפשרי, שהשלימו אתו כשכר דירה, תמורת גג מעל ראשם, לאחר שידם לא השיגה את דמי המפתח מעברו השני של קיר הבטון, המגן על מאושרים יותר בפני כדורים.

